

Projekt

z dnia 7 kwietnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W CIECHANOWCU**

z dnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. Z 2024r. Poz. 1465), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) Rada Miejska w Ciechanowcu uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała NR 205/XXVII/21 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ciechanowca.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miejskiej w Ciechanowcu

z dnia.....2025 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE CIECHANOWIEC NA LATA 2025-2030**

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE CIECHANOWIEC NA LATA 2025-2030**

Ciechanowiec, kwiecień 2025 r.

I. WPROWADZENIE

Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Ciechanowiec na lata 2025-2030 został opracowany stosownie do zapisów art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U z 2024 r. poz 1673) zgodnie z którym do zadań własnych gminy należy w szczególności „opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej”.

Nowe przepisy wprowadzone ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw wprowadziły nową terminologię stosowaną w ustawie – pojęcie „przemocy w rodzinie” zostało zastąpione „przemocą domową”. Zmiana ta zapewnia właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie rodzinę jako taką, w której przemoc występuje. Zmienia się krąg osób objętych ochroną, osoby te będą określane jako „osoby doznające przemocy domowej”. Ustawowo wprowadza się również definicję „osoba stosująca przemoc domową”.

Nowelizacja rozszerza katalog osób dotkniętych przemocą (a zmiany te są spójne z terminologią stosowaną w ustawie), który obejmuje:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych i ich małżonków,
- rodzeństwo oraz wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków.

- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego, wobec którego stosowana jest przemoc domowa lub który jest świadkiem przemocy domowej wobec innych osób.

Nowelizacja definiuje osobę stosującą przemoc domową – jest to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób podlegających ochronie. Nowelizacja wprowadza również zmiany w procedurze „Niebieska Karta”, wprowadza przepis obligujący grupę diagnostyczno-pomocową do monitorowania sytuacji osób i rodzin dotkniętych przemocą domową, a także zagrożonych jej wystąpieniem, w tym również po zakończeniu procedury niebieska karta, dodaje również przepis umożliwiający pracę grupy diagnostyczno-pomocowej za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

Nowelizacja ma na celu rozwój oddziaływań skierowanych do osób stosujących przemoc domową. Nową formą wsparcia są programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową oraz wprowadza przepisy umożliwiające złożenie zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia przez osobę stosującą przemoc domową, w przypadku uprzedniego uchylania się osoby stosującej przemoc domową od udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych.

Nowelizacja przepisów powoduje konieczność wprowadzenia zmian w zakresie przyjętych aktów prawa miejscowego, zatem konieczność wprowadzenia opracowanego niniejszego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ciechanowiec na lata 2025-2030. Zaplanowane w programie działania będą kontynuacją czynności, realizowanych w ramach dotychczasowego „Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Ciechanowiec na lata 2021-2026.”

Głównym celem Programu jest ograniczanie skali problemu i skutków przemocy domowej. Przemoc ta bowiem może być zarówno następstwem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i należy ją zaliczyć do kategorii negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

Program zakłada podejmowanie kompleksowych działań skierowanych zarówno na profilaktykę przeciwdziałania przemocy, ochronę osób doznających przemocy, edukację osób stosujących przemoc domową, przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, a także społeczności lokalnej.

II. PODSTAWY PRAWNE

Podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy stanowią następujące ustawy:

- 1) Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- 2) ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- 3) ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 4) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 5) ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- 6) ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 7) ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 8) ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich;
- 9) ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- 10) ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- 11) ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- 12) ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny;

- 13) ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego;
- 14) ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 15) ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia;
- 16) Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030;
- 17) rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- 18) rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- 19) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

1. Definicja przemocy, jej rodzaje i formy.

Jednoznaczne zdefiniowanie i określenie przemocy domowej nie jest łatwe. Termin „przemoc domowa” jest wykorzystywany dla określenia działań i zaniechań występujących w różnych związkach międzyludzkich. Zagadnieniami przemocy domowej zajmuje się wiele dyscyplin naukowych: polityka społeczna, pedagogika, socjologia, psychologia, prawo i inne. Przemoc domowa jest obecna we wszystkich społeczeństwach, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który dotyczy ludzi bez względu na wiek, status społeczny i materialny, poziom wykształcenia, wykonywany zawód.

Zgodnie z definicją wynikającą z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej: przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Formy przemocy:

Przemoc domowa powszechnie kojarzy się z poważną agresją fizyczną, ale przemoc może przyjmować różne formy:

- **przemoc fizyczna:** popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, powodowanie oparzeń, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.

Skutki przemocy fizycznej są zwykle widoczne gołym okiem - to różnego rodzaju urazy, zadrapania, siniaki, złamania lub inne obrażenia, które mogą wymagać pomocy medycznej.

- **przemoc psychiczna (emocjonalna):** ignorowanie potrzeb najbliższych, wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, krytykowanie ich wyglądu i przekonań, okazywanie zazdrości, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, itp.

Przemoc psychiczna może sprawić, że osoby krzywdzone będą pozbawione poczucia własnej wartości i sprawczości, wiary we własne możliwości.

- **przemoc materialna (ekonomiczna)** - np. odbieranie zarobionych pieniędzy, okradanie, uniemożliwianie dostępu do wspólnych środków finansowych, drobne rozliczanie wydatków, celowe niszczenie sprzętów i przedmiotów będących własnością innych członków rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy, zaciąganie kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do zaciągania kolejnych pożyczek. Bezpośrednim skutkiem jest całkowita zależność finansowa od osoby, która stosuje ten rodzaj przemocy.
- **zaniedbanie** - to niezaspokajanie potrzeb emocjonalnych i fizycznych osób, które są w jakikolwiek sposób zależne (dziecko, osoba starsza, osoba niepełnosprawna) od osoby stosującej przemoc. Zaniechaniem jest brak dbałości opiekuna zarówno o zdrowie czy higienę podopiecznego, jak i o jego strój (który może być niedostosowany do pory roku) edukację, rozwój itp.
- **przemoc seksualna** - każde przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zgwałcenie, zmuszanie do oglądania pornografii, seksu z osobami trzecimi i sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka zachowań seksualnych, itp.

Przemoc seksualna skutkuje cierpieniem fizycznym i psychicznym, obniżoną samooceną, utratą godności, lękiem, strachem i niechęcią do partnera/partnerki, zaburzeniami seksualnymi i emocjonalnymi.

W przypadku dzieci częściej używa się określenia dziecko wykorzystywane seksualnie.

Dziecko wykorzystywane seksualnie to każda jednostka ludzka w wieku bezwzględnej ochrony (wiek ten określa prawo), którą osoba dojrzała seksualnie naraża na jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest seksualne zaspokojenie osoby dorosłej (w/g SCOSAC - Standing Committee on Sexually Abused Children). W Polsce określono ten wiek na 15 lat. Oznacza to, że każdy kontakt o charakterze seksualnym osoby dorosłej z osobą poniżej 15 roku życia jest wykorzystaniem seksualnym, nawet jeśli dziecko wyraziło zgodę na kontakt seksualny.

Przemocą jest zarówno jednorazowe zachowanie jak i zachowania powtarzane wielokrotnie. Za przemoc zawsze odpowiada ten, kto decyduje się jej użyć. Ma bowiem wybór, czy zaatakować i uderzyć, czy wybrać inny - nieprzemocowy sposób wyrażania swoich emocji. Tłumaczenie się w rodzaju "ona mnie sprowokowała", „to jej wina”, „nie miałem innego wyjścia” jest jedynie usprawiedliwianiem się i przerzuceniem odpowiedzialności na osobę doznającą przemocy.

Przemoc domowa najczęściej jest procesem długotrwałym, sięgającym nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy zwykle składa się z trzech następujących po sobie faz, zróżnicowanych pod względem intensywności i czasu trwania. Wyróżnia się następujące fazy przemocy domowej:

- a) **faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu charakteryzujący się wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowej, wydaje się, że atmosfera w domu staje się coraz bardziej napięta, aż wreszcie drobne powody, że dochodzi do przemocy,
- b) **faza ostrej przemocy (wybuchu)** – charakteryzuje się wybuchem gniewu i wyładowaniem agresji, agresja w tej fazie może zagrażać zdrowiu i życiu ofiary, moment zakończenia aktu przemocy zależy wyłącznie od sprawcy i nie ma żadnego związku z zachowaniem ofiary,
- c) **faza „miodowego miesiąca”** – to okres skruchy i okazywania żalu ze strony sprawcy, w tej fazie sprawca często obiecuje, że już nigdy więcej nie skrzywdzi ofiary lub udaje, że przemoc nigdy nie miała miejsca a brak specjalistycznej pomocy w tym okresie prowadzi do ponownego rozwoju fazy narastania napięcia. W miarę upływu czasu faza miodowego miesiąca staje się coraz krótsza, a do wybuchu dochodzi coraz częściej.

Przemoc jest problemem złożonym, jest wynikiem zależności pomiędzy czynnikami biologicznymi, społecznymi, kulturowymi, ekonomicznymi i politycznymi. Model ekologiczny pomaga badać czynniki wpływające na zachowanie (ryzyko bycia sprawcą lub ofiarą) dzieląc je na cztery kategorie:

1. Czynniki biologiczne (charakterystyka demograficzna, zaburzenia psychiczne, nadużywanie substancji psychoaktywnych, wcześniejsze zachowania agresywne lub doświadczenie przemocy);
2. Stosunki z najbliższymi (z rodziną, przyjaciółmi i partnerami);
3. Konteksty społeczne – charakterystyka otoczenia (szkoła, praca, sąsiedzi);

4. Czynniki socjologiczne – (dostępność broni, normy społeczne i kulturowe, politykę zdrowotną, edukacyjną, gospodarczą i społeczną).

Model ekologiczny wyjaśnia przyczyny przemocy i ich złożonych interakcji pokazują jednocześnie, jakie działania należałoby podjąć (i na jakich poziomach), aby zapobiegać przemocy:

- a) Modyfikowanie indywidualnych zachowań zwiększających ryzyko;
- b) Zapewnienie profesjonalnej pomocy i wsparcia dla rodzin z zaburzeniami, monitorowanie miejsc publicznych oraz podejmowanie kroków w celu rozwiązywania problemów mogących prowadzić do przemocy;
- c) Przeciwdziałanie niepożądanym postawom i praktykom o podłożu kulturowym.

Przemoc domowa jest wskazywana, jako zjawisko o dużym stopniu szkodliwości zwłaszcza dla jej ofiar. Oprócz szkód fizycznych w postaci obrażeń ciała, powoduje również szkody psychiczne, które pojawiają się z czasem i wymagają długotrwałego i profesjonalnego leczenia. Należą do nich:

- a) zaburzenia depresyjne tj. obniżony nastrój, niska samoocena, negatywne myślenie o sobie, brak chęci do działania,
- b) zaburzenia lękowe – odczuwanie lęku przed podjęciem działania, odrzuceniem, krytyką, wiktymizacja – przyjęcie tożsamości ofiary, czyli w skutek doznawania przemocy, podejmowania nieskutecznych prób obrony siebie oraz nieumiejętnych prób pomocy z zewnątrz nabiera przekonania, że na takie zachowanie zasługuje,
- c) uzależnienia – alkoholizm, narkomania, lekomania, hazard są dla ofiary ucieczką od bólu fizycznego i psychicznego,
- d) zespół zaburzeń stresu pourazowego – objawia się powtórным doświadczaniem traumatycznego przeżycia poprzez wspomnienia lub powracające koszmary senne, powoduje nadpobudliwość, problemy ze snem, z zapamiętywaniem trudności z koncentracją uwagi, drażliwość, złość, nadmierna czujność, omdlenia, unikanie rozmów na temat wydarzenia oraz miejsc i osób związanych z przykrym doświadczeniem.

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie to nie tylko ukazanie jej przyczyn, definicji oraz form występowania, ale również wskazanie na jej główne skutki. Do najczęstszych skutków stosowania przemocy w rodzinie zaliczyć należy skutki o charakterze indywidualnym, społecznym oraz ekonomicznym. Osoby uwięzione w przemoc, a więc ofiary przemocy oraz jej sprawcy, ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność. W przypadku dzieci – ofiar przemocy – skutkiem może być: śmierć, mogą być też: urazy fizyczne, zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, sięganie po środki uzależniające, uzależnienie, prostytuowanie się, konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym. Sprawcy przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony lub samobójstwa (najczęściej po zabójstwie ofiary), mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE GMINY CIECHANOWIEC

Gmina Ciechanowiec jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie podlaskim w powiecie wysokomazowieckim. Powierzchnia Gminy Ciechanowiec wynosi 201,18 km². W skład Gminy wchodzi 31 sołectw. Z danych ewidencji ludności (stan na dzień 31.12.2024 r.), wynika że liczba stałych mieszkańców gminy Ciechanowiec wyniosła 8107 osób, z czego 49,61% stanowiły kobiety, a 50,39% mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 15,10% ludności powiatu, 0,71% ludności województwa.

Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 15,96%, osoby w wieku produkcyjnym 59,20%, a w wieku poprodukcyjnym 24,84%. W latach 2023 - 2024 liczba ludności spadła o 1,16%. Według stanu na 31 grudnia 2024 r. stopa bezrobocia dla powiatu wynosiła 7,2% dla województwa 7,3%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Ciechanowiec wynosiła 251 osób w tym 38,6% stanowiły kobiety, 61,3% mężczyźni. Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych wyniósł 59%.

W zasobach infrastruktury społecznej gminy znajdują się dwie Szkoły Podstawowe w Ciechanowcu, oraz we wsi Łempice, dwa przedszkola w tym jedno funkcjonujące przy Szkole Podstawowej w Łempicach, dysponujące łącznie 165 miejscami, dwa oddziały przedszkolne przy szkołach Podstawowych w Ciechanowcu i Łempicach z łączną liczbą 77 miejsc oraz jeden żłobek dysponujący łącznie 71 miejscami. Przy Szkole Podstawowej w Ciechanowcu funkcjonuje Świetlica Środowiskowa dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych dysponująca od 2024 r. - 15 miejscami. W lipcu 2023r. rozpoczęło swoją działalność Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Kocach-Schabach z 17 miejscami dla osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym lub znacznym. W Urzędzie Miejskim w Ciechanowcu działa punkt konsultacyjny dla osób dorosłych, dzieci i młodzieży w którym przyjmuje psycholog i psychoterapeuta raz w tygodniu. Konsultacje są nieodpłatne dla osób korzystających.

1. Skala zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Ciechanowiec.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowcu wynika, że przemoc w rodzinie rzadko, kiedy wychodzi poza rodzinę. Głównym celem procedury „Niebieskie Karty” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych instytucji w środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowego i interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Poniższa tabela przedstawia ilość procedur „Niebieskie Karty” w Gminie Ciechanowiec w latach 2022-2024.

Rok	2022	2023	2024
Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	24	12	22

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowcu

Procedurę „Niebieskie Karty” najczęściej wszczyniała Policja, gdyż to ona jest pierwszą instytucją reagującą na przemoc w rodzinie. Następnie o zaistniałej sytuacji informowany jest Ośrodek Pomocy Społecznej, który zapewnia obsługę organizacyjno – administracyjną Zespołu Interdyscyplinarnego i powołuje grupy diagnostyczno-pomocowe. Członkowie grup opracowują diagnozę problemu występującego w rodzinie i wraz z osobą doznającą przemocy opracowują indywidualny plan pomocy rodzinie uwzględniający problemy i potrzeby wszystkich członków rodziny - dorosłych i dzieci.

Członkowie grup diagnostyczno - pomocowych, w rodzinach w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” podejmują szereg działań, m.in. motywowanie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych osób stosujących przemoc domową, motywowanie do podjęcia terapii małżeńskiej lub rodzinnej, występowanie z wnioskami do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny przez kuratora sądowego, monitoring rodzin prowadzony przez dzielnicowego oraz pracownika socjalnego, kierowanie osób, które nadużywają alkoholu i stosują przemoc domową do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w celu zmotywowania do podjęcia terapii uzależnień poprzez przeprowadzenie rozmów motywująco – wspierających.

W gminie Ciechanowiec powołany jest Zespół Interdyscyplinarny. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej (pracownicy socjalni), Oświaty (pedagog szkolny/nauczyciel), Ochrony Zdrowia (pielęgniarka), Policji (kierownik/dzielnicowy), Sądu (kurator), GKRPA (członek komisji), Stowarzyszenia (Prezes Stowarzyszenia). W 2024 r. odbyło się 29 spotkań Zespołu w tym

6 spotkań stacjonarnych oraz 23 spotkania zdalne. Powołano 20 grup diagnostyczno- pomocowych, które odbyły łącznie 54 posiedzenia. Na spotkaniach podejmowane były działania w indywidualnych przypadkach przemocy w rodzinie oraz monitorowanie sytuacji osób i rodzin zgodnie z ustalonym planem pomocy. W 2024 r. wpłynęło do Zespołu Interdyscyplinarnego 22 formularze „Niebieska Karta” – cz. A, w tym 20 formularzy wszczynających procedurę. W 2024r. - 18 procedur „Niebieskie Karty” cz. A wszczęli funkcjonariusze Policji, 4 przedstawiciele pomocy społecznej. W 2024r. zakończono 16 procedur z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie, 2 procedury zakończono z uwagi na brak zasadności podejmowania działań. Członkowie grup diagnostyczno-pomocowych opracowywali i realizowali plan pomocy w rodzinach, w których istniało podejrzenie stosowania przemocy, na bazie formularzy „Niebieska Karta” cz. C i D, oraz poprzez prowadzenie dziewięciomiesięcznej procedury monitorującej sytuację rodziny.

Liczba sporządzonych formularzy przez członków grup diagnostyczno-pomocowych w 2024 r.:

- formularz „Niebieska Karta” C tj. dotyczy osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową wypełniono - 17 razy,
- formularz „Niebieska Karta” D tj. dotyczy osoby, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową wypełniono – 9 razy.

Łącznie w 2024r. objęto procedurą „Niebieskie Karty” 20 rodzin w tym ze względu na problem przemocy psychicznej 18 rodzin, ze względu na problem przemocy fizycznej 11 rodzin, oraz ze względu na problem przemocy seksualnej 2 rodziny. W rodzinach w których prowadzona jest procedura działaniami zostało objętych łącznie 30 osób doświadczających przemocy domowej w tym 14 kobiet, 5 mężczyzn oraz 11 dzieci. Osób wskazanych jako osoby stosujące przemoc domową było 22, w tym 4 kobiety i 18 mężczyzn.

Grupy diagnostyczno-pomocowe przekazywały osobom, co do których istniało podejrzenie, że doznają przemocy domowej :

- ulotki informacyjne dotyczące przemocy w rodzinie,
- wykaz instytucji wspierających ofiary przestępstw i ich rodziny na terenie województwa podlaskiego,
- pouczenia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- kartę praw osoby dotkniętej przemocą w rodzinie,
- informacje na temat możliwości skorzystania z nieodpłatnych porad psychologa i psychoterapeuty w siedzibie Urzędu Miejskiego w Ciechanowcu,
- informację o możliwości nieodpłatnej pomocy psychologicznej, prawnej oraz materialnej dla osób pokrzywdzonych przestępstwem w Lokalnym Punkcie Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w Wysokiem Mazowieckiem.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu umieszcza na tablicy ogłoszeń aktualne informacje dotyczące:

- numerów telefonów zaufania np. Niebieska Linia, Pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie,
- nieodpłatnej pomocy prawnej w gminie Ciechanowiec,
- na stronie internetowej Urzędu Miejskiego umieszcza się aktualne bazy teleadresowe instytucji samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową powiatu wysokomazowieckiego oraz instytucji świadczących pomoc dla osób doznających przemocy domowej.

W 2024r. z bezpłatnych porad psychologicznych i psychoterapeutycznych w Urzędzie Miejskim w Ciechanowcu skorzystało 11 osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” w tym 5 dzieci, 5 kobiet, 1 mężczyzna.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu prowadzi poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Ponadto osoby potrzebujące otrzymują pomoc i poradę pracownika socjalnego, natomiast rodziny, w których jest prowadzona procedura „Niebieskie Karty” od członków grup diagnostyczno-pomocowych. Najczęściej udzielane porady dotyczą kwestii leczenia odwykowego, konfliktów i nieporozumień rodzinnych oraz możliwości uzyskania pomocy finansowej, prawnej i psychologicznej. Poradnictwo świadczone jest także w miejscu zamieszkania osób podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych i wizyt monitorujących.

2. Działania podmiotów współpracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Ciechanowiec.

W celu przeciwdziałania przemocy domowej oraz niwelowania jej skutków Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu współpracuje z podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej takimi jak: placówki oświatowe, Zespół Interdyscyplinarny, Posterunek Policji w Ciechanowcu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem.

W roku 2024r. w placówkach oświatowych na terenie Gminy Ciechanowiec wdrażane były następujące programy edukacyjne, adresowane do dzieci szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz ich rodziców:

Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Ciechanowcu w ramach działań profilaktycznych stara się podnosić możliwości rozwojowe dzieci i młodzieży. Służą temu wszelkie zajęcia skierowane do uczniów i prowadzone przez szkolnych pedagogów w 2024r.:

- Co nas łączy, a co nas dzieli. Poznajemy siebie – swoje mocne i słabe strony. Zajęcia integracyjne w klasie IVA w dniu 27.09.2024 r. oraz w klasie VA w dniu 06.12.2024 r.
- Umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Na kogo mogę liczyć? Gdzie szukać pomocy w sytuacjach kryzysowych - pogadanka w klasie VIIB w dniu 22.12.2024 r.
- Moje mocne strony. Rozwijanie umiejętności dostrzegania, nazywania i wykorzystywania swoich mocnych stron w codziennych sytuacjach - trening umiejętności emocjonalno-społecznych - wszystkie klasy - wrzesień-październik 2024 r.
- Praca jako wartość w życiu człowieka. Przygotowanie i pomoc w przyklejaniu cytatów z okazji dnia życzliwości - trening umiejętności społecznych - 21.11.2024 r.
- Jakie wartości są dla mnie ważne. Wprowadzenie w tradycję i nastrój świąt Bożego Narodzenia. Rodzinna atmosfera świąt - trening umiejętności społecznych - 11.12.2024 r.
- Umacnianie wiary w siebie poprzez pokazywanie i wzmacnianie mocnych stron ucznia, dostarczanie pozytywnych doświadczeń - sukcesu - zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne - 29.11.2024
- Zajęcia integrujące grupę. Samopoznanie-uświadomienie sobie mocnych i słabych stron w kontekście postrzegania siebie przez inne osoby oraz wyznaczanie celów w zakresie samodoskonalenia się - VIB - 12.09.2024 r.
- Zajęcia integrujące grupę. Opisywanie przez uczniów swoich zainteresowań i określanie w jaki sposób można je rozwijać. Podejmowanie działań w sytuacjach zadaniowych i opisywanie co z nich wynikało dla ucznia i innych - zajęcia w klasie VB – 12.09.2024 r.

Szkoła dokłada wszelkich starań do wzrostu świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi i przyjmowaniu pozytywnej postawy społecznej i obywatelskiej przez dzieci i młodzież szkolną. Służą ku temu szeroko rozpropagowane akcje prowadzone przez zespół wychowawczy, nauczycieli, pedagogów i Samorząd Uczniowski, a mianowicie:

- całoroczna akcja Samorządu Uczniowskiego „Zgrana klasa”,
- rozmowy z pedagogiem - przeciwdziałanie uzależnieniom,
- akcja- Stop depresji- skierowana do uczniów i Rodziców,
- zajęcia z udzielania i pomocy przedmedycznej - teoria i zajęcia praktyczne z ratownikiem,

Nauczyciele postępują zgodnie z obowiązującym w szkole Regulaminem Porządkowym, w którym zawarte są procedury działania w sytuacjach kryzysowych.

W szkole wprowadzono procedury - Standardy Ochrony Małoletnich, które chronią dzieci i młodzież i są surowo przestrzegane przez wszystkich pracowników szkoły.

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Ciechanowcu w ciągu roku szkolnego podejmuje szereg działań profilaktycznych z zakresu przemocy domowej wśród dzieci i młodzieży uczęszczających do placówki w formie:

- prowadzenia obserwacji funkcjonowania w środowisku szkolnym uczniów pochodzących z rodzin doświadczających przemocy oraz potrzeby wsparcia w procesie wychowawczym,

- organizacji zajęć profilaktycznych dotyczących promowania właściwych sposobów rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją,
- prowadzenia indywidualnych spotkań z uczniami przejawiającymi symptomy agresji,
- przygotowywania gazetek szkolnych o charakterze informacyjnym oraz edukacyjnym,
- wdrożenia w szkole procedur związanych ze Standardami Ochrony Małoletnich,
- przygotowywania plakatów i broszur dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz możliwości uzyskania pomocy,
- wspierania rodzin w prowadzeniu prawidłowo przebiegającego procesu wychowawczego,
- współpracy z Urzędem Miasta i Gminy Ciechanowiec w zakresie umożliwiania młodzieży odbywania konsultacji psychologicznych,
- współpracy z powiatowymi centrami pomocy rodzinie, sądami rejonowymi, policją,
- współpracy z ośrodkami pomocy społecznej oraz z powiatowymi komendami policji w zakresie wdrożonej procedury Niebieskie Karty w rodzinach uczniów,
- współpracy z powiatowymi centrami pomocy rodzinie w zakresie dbałości o prawidłowe funkcjonowanie młodzieży umieszczonej w pieczy zastępczej,
- współpracy z sądami rejonowymi w zakresie wspierania prawidłowego funkcjonowania rodzin.

W każdej ze szkół na terenie gminy Ciechanowiec pracuje pedagog, którego zadaniem jest m.in. diagnozowanie zjawiska przemocy wśród dzieci i młodzieży. W szkołach prowadzone są spotkania indywidualne z uczniami wykazującymi zachowania agresywne oraz uczniami będącymi ofiarami takich zachowań. Prowadzone są zajęcia grupowe z elementami socjoterapii dla uczniów wykazujących niepożądane zachowania oraz psychoedukacja podczas zajęć wychowawczych z zespołami klasowymi, dotycząca utrzymywania prawidłowych relacji interpersonalnych, radzenia sobie z trudnymi emocjami i agresji. Oświata jest jednym z podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” w sytuacji, kiedy zachodzi podejrzenie o stosowaniu przemocy domowej wobec dziecka. Ponadto we wszystkich placówkach oświatowych w 2024 r. wprowadzono standardy ochrony małoletnich to zbiór zasad dotyczących zabezpieczenia dzieci przed wszelkimi formami krzywdzenia, zaniedbania, wykorzystania czy przemocy. Standardy pomagają tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko w szkołach, przedszkolach i innych placówkach działających na rzecz dzieci. Standardy ochrony małoletnich zasady, których przyjęcie sprawia, że dana instytucja jest bezpieczna dla dzieci – jej personel potrafi zidentyfikować sytuacje stwarzające ryzyko krzywdzenia dziecka oraz podjąć działania profilaktyczne oraz interwencyjne.

Przeciwdziałanie przemocy domowej należy także do zadań przedstawicieli Policji, którzy w 2024 r. podjęli następujące działania:

- wszczęli 8 postępowań karnych w związku z przemocą domową,
- zatrzymano 7 osób w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej,
- wydano 4 nakazy opuszczenia lokalu mieszkalnego dla osób stosujących przemoc,
- wydano 4 zakazy zbliżania się do określonych osób w związku z przemocą domową,
- wydano 4 zakazy kontaktowania się z osobami doznającym przemocy domowej,
- podjęto 72 interwencje w związku z przemocą domową.

Ponadto zorganizowano Debatę Społeczną nt. „Porozmawiajmy o bezpieczeństwie - możesz mieć na nie wpływ” dla mieszkańców Gminy Ciechanowiec.

W 2024 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem kontynuowało realizację programu „poMOC, a nie przeMOC!”, który koncentrował się na przeciwdziałaniu przemocy wobec osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych. Ponadto Centrum przyłączyło się do kampanii;

- Ogólnopolska kampania Dzieciństwo bez Przemocy,
- Ogólnopolska kampania 19 dni przeciwdziałania przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży,

- Ogólnopolska Kampania społeczna pt. „Nigdy byś się nie spodziewał”
- Kampania pn. Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem 2024r.

Centrum organizuje szkolenia i prelekcje z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz superwizję dla pracowników pomocy społecznej pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej z terenu powiatu.

3. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Ciechanowiec

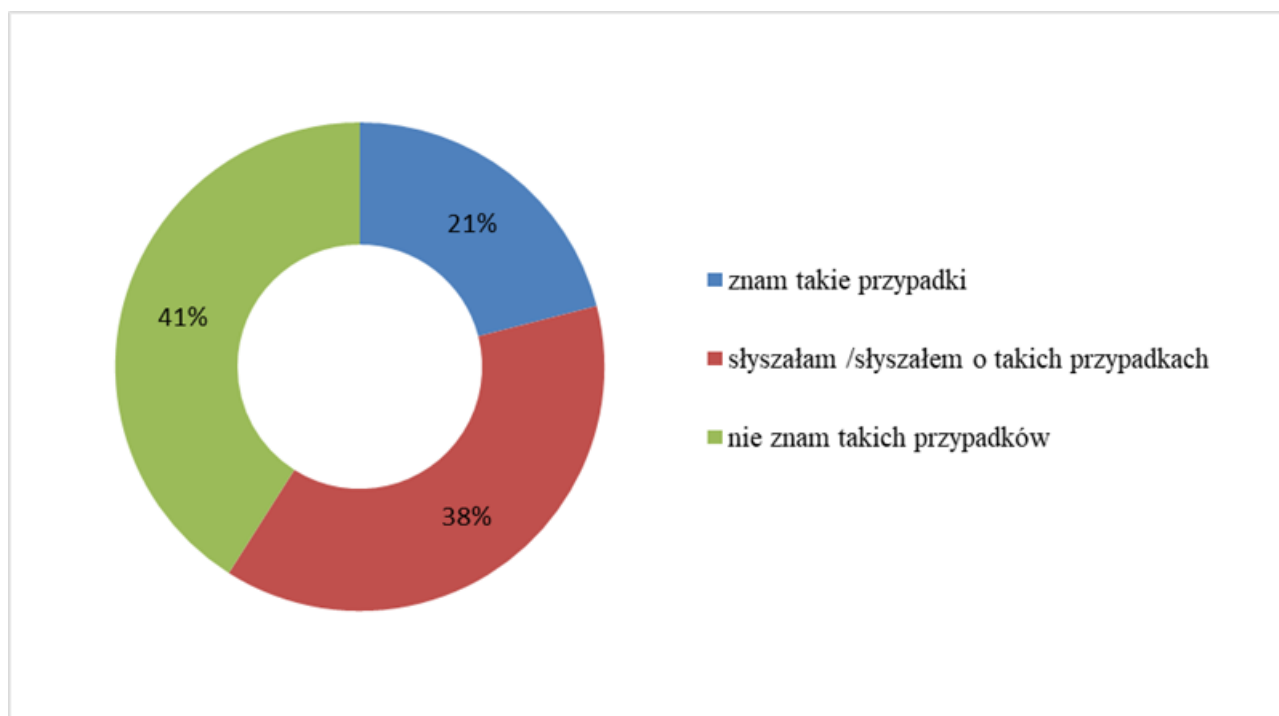
W celu zdiagnozowania stanu wiedzy mieszkańców Gminy Ciechanowiec na temat zjawiska przemocy domowej przeprowadzono badania ankietowe w okresie marzec - czerwiec 2024 roku wśród pełnoletnich mieszkańców gminy. Ankieta zawierała pytania zamknięte, z odpowiedziami jednokrotnego wyboru. Respondenci zostali poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie. W sumie do analizy przedłożono 96 wypełnionych anonimowo ankiet. W badaniu wzięło udział łącznie 96 osoby, z czego 64% stanowiły kobiety, a 36% mężczyźni.

Ankieta udostępniona była dla respondentów za pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowcu, jak również przekazana została dla uczniów ZSOiZ w Ciechanowcu. Najwięcej, bo aż 43% badanych, to osoby w przedziale wiekowym 18-25 lat. Kolejną grupą byli ankietowani w wieku 51-65 lat, którzy stanowili 17%, w wieku 36-50 lat- 16% ,oraz powyżej 65 lat – 15%. Najmniej liczną grupą w badaniu były osoby w wieku 26-35 lat – 9% osób ankietowanych. Osoby ankietowane z wykształceniem wyższym stanowiły 23 osoby, 26 z wykształceniem średnim, najliczniejsza grupa bo 34 osoby to osoby z wykształceniem podstawowym. Najmniej liczne grupy stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym 11 osób oraz podstawowym 2 osoby.

W pierwszej kolejności zapytano badanych o doświadczenie i znajomość przypadków występowania przemocy domowej oraz o rodzaje przemocy domowej, jakie wg nich najczęściej występują. Odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Pytania ankietowe:

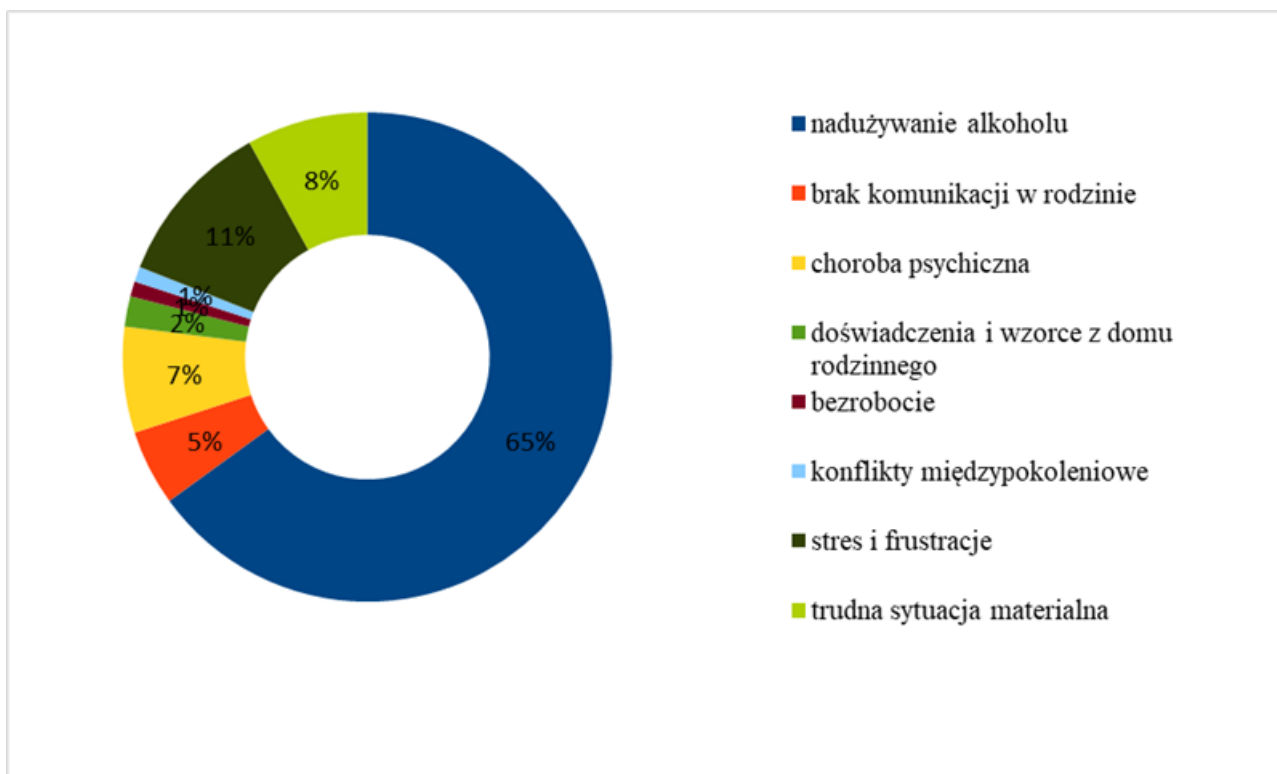
1. „Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?”

Powyższe dane wskazują, iż największa część ankietowanych bo aż 41% nie spotkała się do tej pory z przypadkami przemocy, 38 % słyszała o takich przypadkach, zaś 21% zna osobiście takie sytuacje.

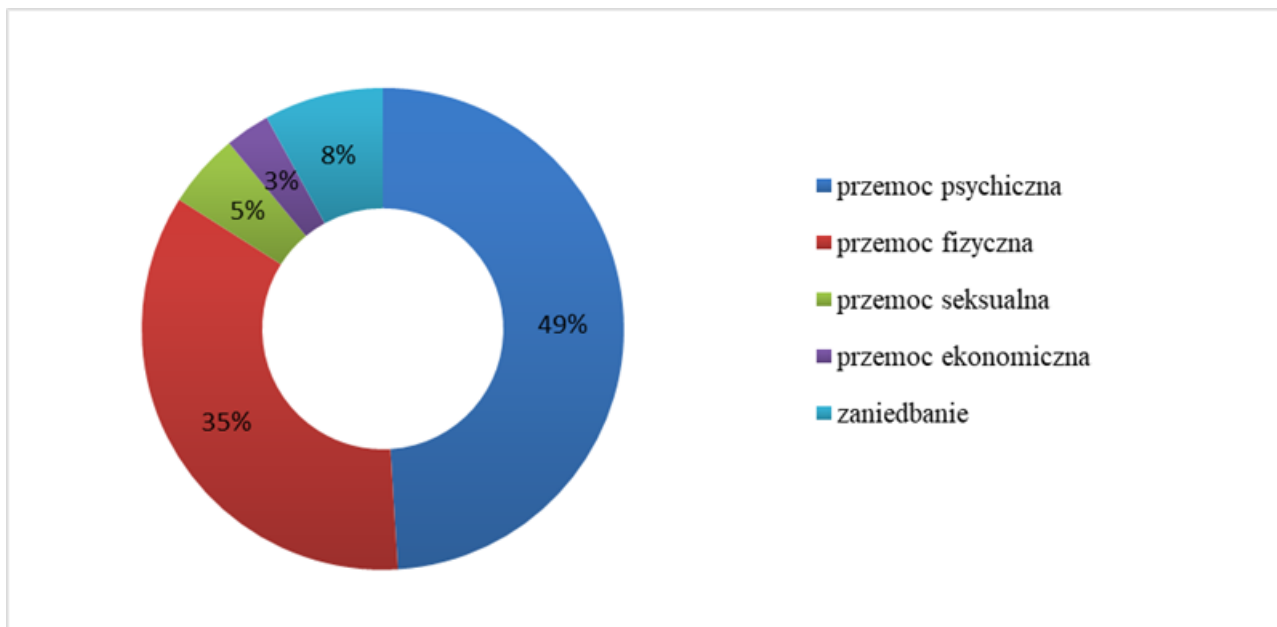
W kolejnym pytaniu ankietowani zostali zapytani o najczęstszą przyczynę stosowania przemocy domowej.

2. Jaka jest wg Pani /Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?

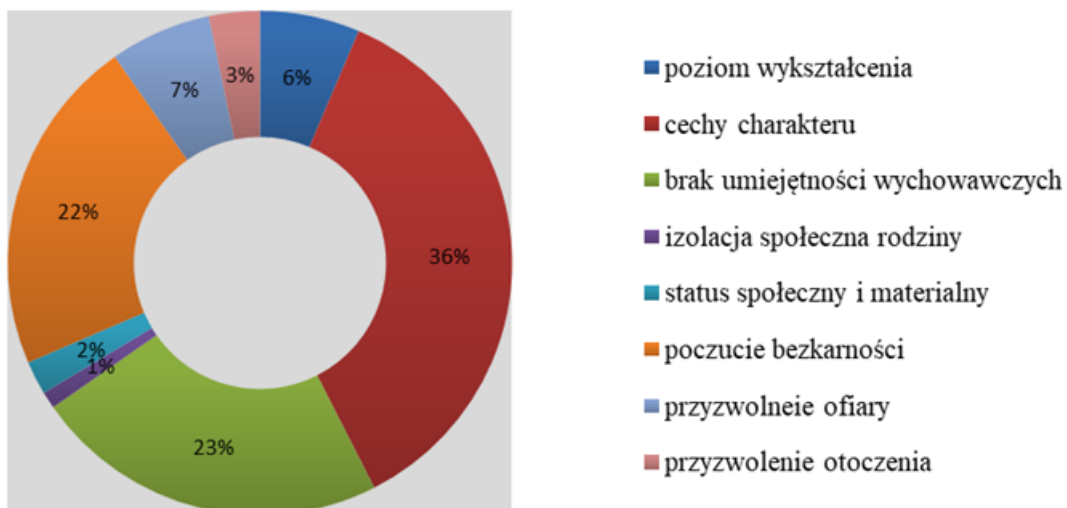
Ankietowani wskazali, iż najczęściej do przemocy dochodzi w rodzinach z problemem alkoholowym. Następnie wskazano stres i frustracje, trudną sytuację materialną oraz chorobę psychiczną jako przyczyny stosowania przemocy. Najrzadziej respondenci wskazywali na bezrobocie, konflikty pokoleniowe i wzorce z domu rodzinnego jako przyczyny stosowania przemocy.

3. Jaki Pani/Pana zdaniem rodzaj przemocy domowej występuje najczęściej na terenie naszej gminy ?

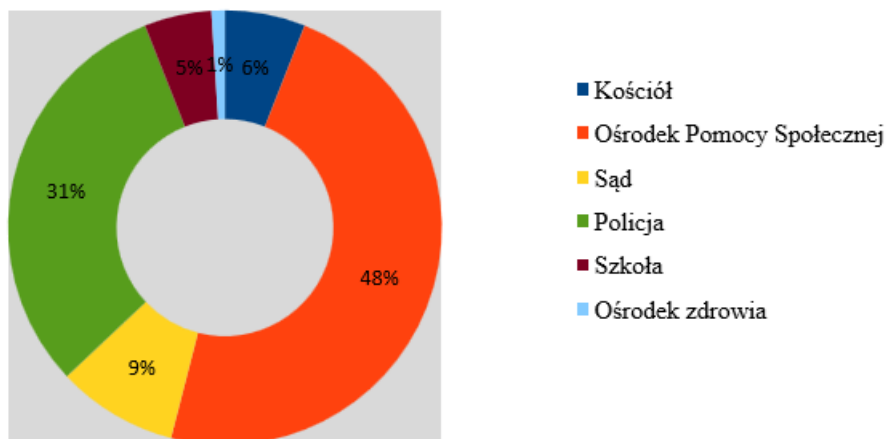
Wg ankietowanych najczęściej dochodzi do przemocy psychicznej i fizycznej, rzadziej do zaniedbania, przemocy seksualnej i ekonomicznej.

4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?

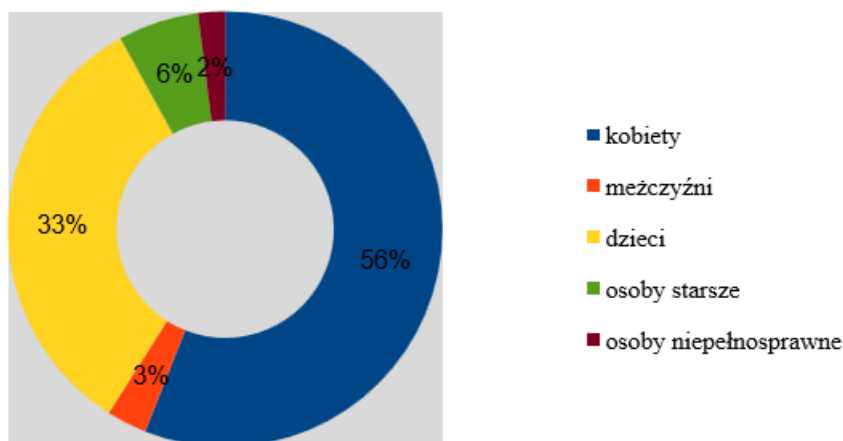
Wg respondentów najistotniejszym czynnikiem sprzyjającym zachowaniom przemocowym są predyspozycje charakterologiczne sprawcy oraz brak umiejętności wychowawczych, co sprzyja wykorzystywaniu przemocy jako sposobu wychowywania dzieci. Następnie wykazano poczucie bezkarności, przyzwolenie ofiary oraz niski poziom wykształcenia sprawcy jako czynniki sprzyjające stosowaniu przemocy.

5. Na pomoc jakich instytucji Pani/Pana zdaniem może liczyć osoba doznająca przemocy?

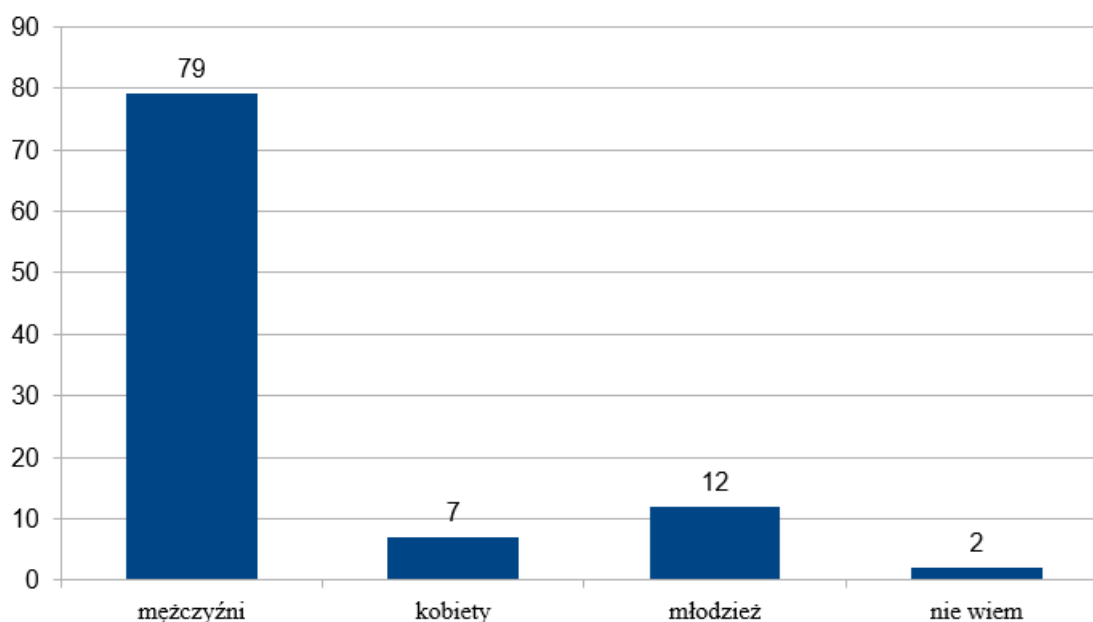
Wyniki wskazują, że w opinii badanych najważniejszymi instytucjami, które mogą świadczyć pomoc osobom doznającym przemocy są: Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja i Sąd. Oznacza to świadomość społeczności lokalnej o roli ww instytucji w udzielaniu wsparcia osobom doznającym krzywdy.

6. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej osobą doznającą przemocy domowej?

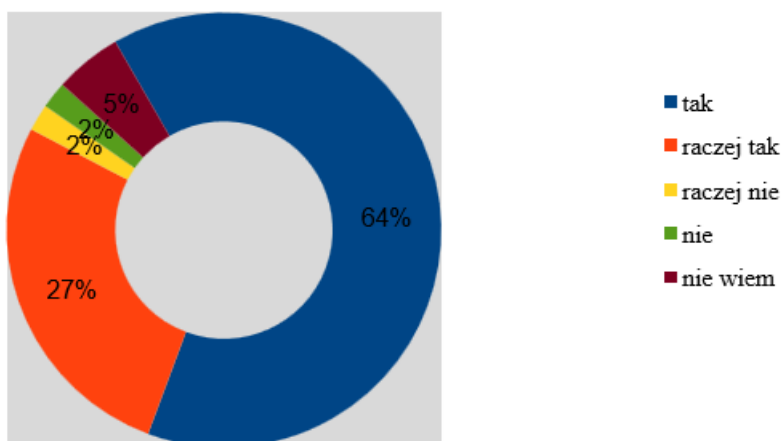
Zdecydowana większość ankietowanych wymieniła kobiety 62% i dzieci 33% jako osoby doznające przemocy domowej. Mężczyzn wskazało tylko 3% ankietowanych, zaś 8 % badanych wskazało osoby starsze i niepełnosprawne.

7. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej osobą stosującą przemoc domową?

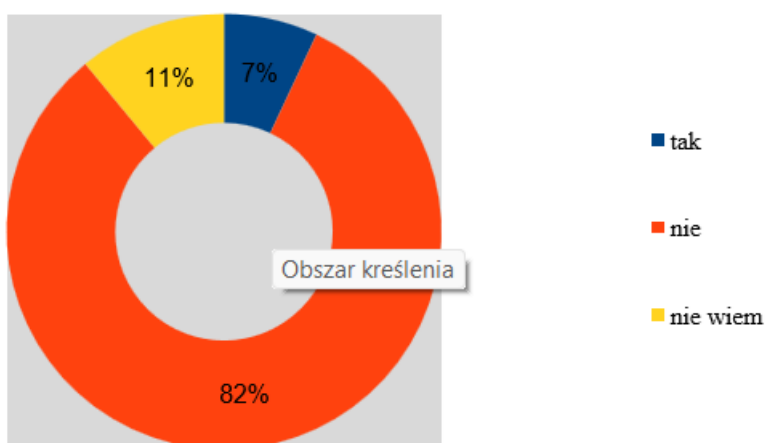
Zdecydowana większość badanych identyfikuje mężczyzn 79% jako osoby stosujące przemoc domową, podczas gdy na kobiety wskazuje tylko 7% badanych. Duża część bo aż 12% respondentów wskazała młodzież jako potencjalnych sprawców przemocy. Powyższe dane wskazują na powszechne przekonanie, że mężczyźni są częstszymi sprawcami przemocy niż inne grupy.

8. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem?

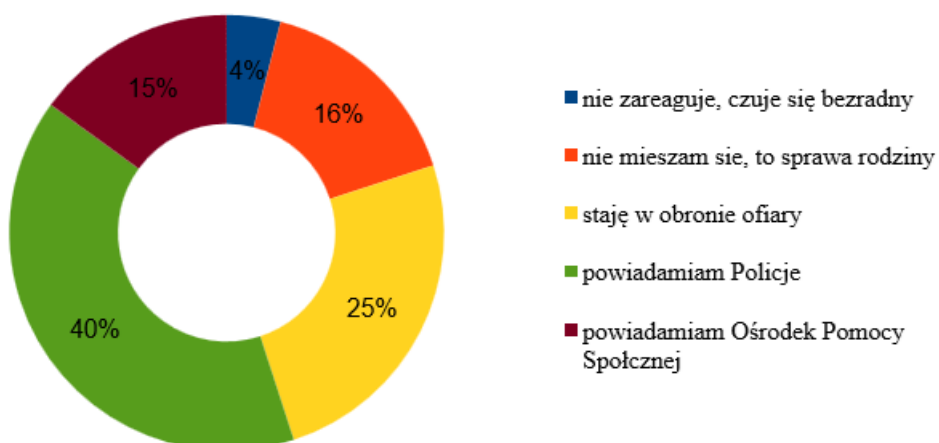
Dla znaczącej większości respondentów bo aż dla 64 % przemoc domowa jawi się jako znaczący problem, który nie powinien zostać niezważony i przemilczany. Problem ten to sprawa nie tylko indywidualnych osób ale całych społeczności, który ma wpływ na kształt przyszłych pokoleń.

9. Czy Pani/Pan uważa, że przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać?

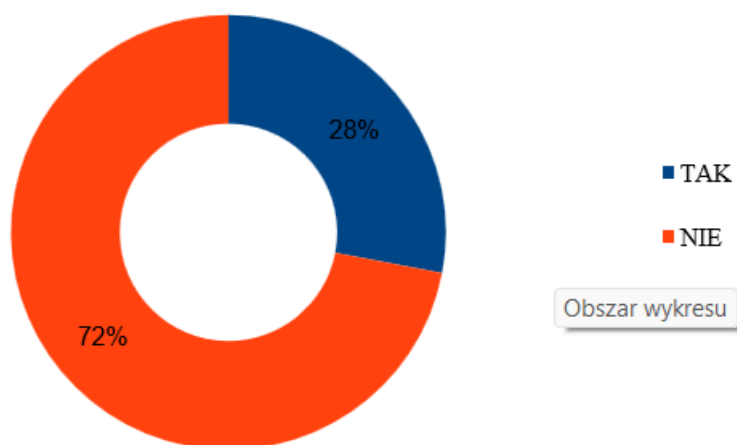
82% badanych jednoznacznie stwierdza, że przemoc w rodzinie to nie jest sprawa tylko danej rodziny, jest to problem wymagający wsparcia ze strony odpowiednich służb i najbliższego otoczenia a osoby doznające przemocy i stosujące przemoc nie powinny pozostawać z tym problemem same.

10. W jaki sposób zareagowałaby Pani/Pan na przejaw przemocy domowej?

Większość ankietowanych 40% twierdzi iż zawiadomiłaby Policję o fakcie występowania przemocy, 25% starało by się stanąć w obronie ofiary, 15% powiadomiłoby Ośrodek Pomocy Społecznej. Nieliczna część ankietowanych 20 % nie zareagowałaby w ogóle z powodu bezradności lub założenia o nie wtrącaniu się w cudze sprawy.

11. Czy słyszała Pani/Pan o Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Ciechanowiec?

Wyniki wskazują, iż większość ankietowanych nie ma świadomości, iż na terenie gminy funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny jako organ zrzeszający przedstawicieli różnych instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Tym samym uzasadnione jest promowanie działalności ZI w społeczności lokalnej Gminy Ciechanowiec.

Interpretując wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Ciechanowiec po pierwsze należy zwrócić uwagę na fakt, iż respondenci posiadają wiedzę na temat form przemocy domowej. Problem przemocy domowej jest dostrzegalny przez lokalną społeczność, gdyż większość ankietowanych przyznaje, że w sposób pośredni lub bezpośredni zdobyło wiedzę na temat jego istnienia w swoim najbliższym otoczeniu. Jest to dość alarmujący wynik i świadczy o konieczności prowadzenia dalszych działań profilaktycznych i informacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Problematyczny wydaje się być fakt, iż duża liczba mieszkańców nie wie o działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jako organu wiodącego w prowadzeniu działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT (ang. Strengths - mocne strony, Weaknesses - słabe strony, Opportunities - szanse, Threats - zagrożenia), która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Ciechanowiec.

MOCNE STRONY

- odpowiedni dostęp rodzin z problemem przemocy domowej do wsparcia, w tym terapeutycznego, psychospołecznego i prawnego,
- działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - wykorzystanie narzędzia jakim jest procedura „Niebieskie Karty”,
 - znajomość środowiska społecznego poprzez diagnozowanie środowiska lokalnego oraz monitorowanie rodzin, osób potrzebujących,

-dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz doświadczających przemocy,

- realizowanie szkolnych programów profilaktycznych i wychowawczych obejmujących m.in. kwestię przeciwdziałania agresji i przemocy,
- kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych,
- działalność świetlicy środowiskowej,
- działalność punktu porad psychologicznych i psychoterapeutycznych.

SŁABE STRONY

- ograniczony lub odległy czasowo dostęp do psychiatrów i psychologów dla dzieci i dorosłych,
- zjawisko przemocy, które jest silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy,
- brak na terenie gminy mieszkań socjalnych, chronionych dla osób doświadczających przemocy,
- przemoc jako problem nie zawsze rozpoznany,
- niewystarczające działania profilaktyczne,
- niska świadomość społeczna dotycząca definiowania, rozpoznawania zachowań przemocowych,
- brak organizacji pozarządowych, zajmujących się wsparciem osób doświadczających przemocy,
- niewystarczające poradnictwo wychowawcze.

SZANSE

- wyspecjalizowana kadra, chęć podnoszenia swoich kwalifikacji przez osoby pracujące z doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc,
- rosnąca świadomość społeczna na temat problemu przemocy domowej,
- dostępność w powiecie instytucji udzielających wsparcia osobom doświadczającym przemocy i stosującym przemoc – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- dobra i systematyczna współpraca podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej (służby społeczne, placówki oświatowe, policja, sąd i kuratorzy sądowi, poradnie specjalistyczne).

ZAGROŻENIA

- zwiększająca się liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych,
- rosnąca liczba osób doświadczających przemocy domowej wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia,
- zwiększająca się liczba osób stosujących przemoc wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych,
- kryzys funkcji rodziny; osłabienie więzi rodzinnych i społecznych, rozpad rodzin,
- wzrost liczby rodzin niewydolnych wychowawczo, zaniedbujących dzieci,
- bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów,
- brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy.
- poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc,
- etykietowanie i stygmatyzacja osób z rodzin dysfunkcyjnych przez środowisko lokalne,
- zdarzanie się sytuacji nieprofesjonalnego traktowania osób potrzebujących wsparcia przez osoby zobowiązane do reagowania na krzywdę i udzielania pomocy,
- wykorzystywanie procedury „Niebieskie Karty” w sprawach konfliktowych.

IV. CEL GŁÓWNY I ZADANIA PROGRAMU

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Ciechanowiec na lata 2025-2030 jest zwiększenie skuteczności

przeciwdziałania przemocy domowej poprzez udzielanie pomocy osobom jej doznającym oraz oddziaływanie na osoby ją stosujące. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych i zadań. Zostały one przedstawione poniżej wraz z ukazaniem kierunku działań oraz zadań uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów oraz wskaźniki monitoringowe.

CEL GŁÓWNY

Ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Ciechanowiec zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców.

Zadanie I

Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna.

Cel realizacji zadania:

Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunek działań:

- Poszerzenie wiedzy mieszkańców gminy, w tym służb, na temat zjawiska przemocy domowej.
- Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.
- Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych.

ZADANIA:

1. Prowadzenie zajęć edukacyjno- wychowawczych w szkołach w obszarze przeciwdziałania przemocy, w tym także poznawanie możliwości form pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz instytucji świadczących taką pomoc.
2. Działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, podnoszące kompetencje rodziców i opiekunów.
3. Wspieranie i organizacja aktywnych form spędzania czasu wolnego.
4. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego i psychoterapeutycznego dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
5. Udostępnianie materiałów o charakterze edukacyjnym i informacyjnym, rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, liczba osób biorących w nich udział,
- liczba zrealizowanych zajęć edukacyjno-wychowawczych w szkołach, liczba osób biorących w nich udział,
- liczba zrealizowanych form aktywnego spędzania czasu wolnego,
- liczba dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, które skorzystały ze wsparcia psychologicznego i psychoterapeutycznego,
- liczba rozpowszechnionych materiałów o charakterze edukacyjno-informacyjnym.

Realizatorzy/partnerzy:

- Placówki Oświatowe z terenu Gminy Ciechanowiec,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Posterunek Policji w Ciechanowcu,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Grupy Diagnostyczno-Pomocowe,
- Ciechanowiecki Ośrodek Kultury i Sportu.

Zadanie 2

Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej.

Cel realizacji zadania:

Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Kierunek działań:

- Rozwój infrastruktury służącej udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz wypracowanie zasad współpracy pomiędzy podmiotami wchodzącymi w jej skład.
- Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej.
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej.
- Monitorowanie działań pomocowych.

ZADANIA:

1. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. Tworzenie i funkcjonowanie Grup Diagnostyczno-Pomocowych
3. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej dostępu do pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, socjalnego lub prawnego.
4. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” .
5. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy w ośrodkach wsparcia.
6. Zapewnienie ochrony dzieciom w razie zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową.
7. Monitoring sytuacji osób doznających przemocy domowej.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba spotkań ZI,
- liczba powołanych GDP,
- liczba spotkań GDP,
- liczba dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, które skorzystały ze wsparcia psychologicznego, socjalnego lub prawnego,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych procedurą „Niebieskie Karty” ,
- liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w podziale na płeć, wiek i niepełnosprawność,
- liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” ze względu na rodzaj występującej przemocy,
- liczba złożonych wniosków do Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację małoletnich,
- liczba wypełnionych „Niebieska Karta” cz. C,
- liczba osób doznających przemocy domowej, skierowanych do ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- liczba dzieci którym zapewniono ochronę w razie zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy domowej oraz brak zasadności podejmowanych działań,
- aktualizowanie informatorów.

Realizatorzy/partnerzy:

- Posterunek Policji w Ciechanowcu,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu,

- Zespół Interdyscyplinarny,
- Grupy Diagnostyczno-Pomocowe.

Zadanie 3

Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

Cel realizacji zadania:

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową

Kierunek działań:

- Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową oraz wypracowanie, wdrażanie i doskonalenie zasad współpracy pomiędzy podmiotami je realizującymi.
- Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej.
- Zwiększenie udziału osób stosujących przemoc domową w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych.

ZADANIA:

1. Rozpowszechnianie w gminie informatorów zawierających bazy teleadresowe podmiotów realizujących działania adresowane do osób stosujących przemoc domową.
2. Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową, w ramach procedury „Niebieska Karta”.
3. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do realizacji programów korekcyjno- edukacyjnych.
4. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do realizacji programów psychologiczno-terapeutycznych.
5. Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową z osobami doznającymi przemocy domowej (wydawanie nakazu opuszczenia mieszkania i zakazu zbliżania).
6. Kierowanie osób stosujących przemoc domową nadużywających alkoholu do GKRPA.
7. Motywowanie osób stosujących przemoc do korzystania ze wsparcia psychologicznego.
8. Wszczynianie postępowań karnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Wskaźniki monitoringowe:

- aktualizowanie informatorów zawierających bazy teleadresowe podmiotów realizujących działania adresowane do osób stosujących przemoc domową na stronie internetowej gminy dwa razy do roku,
- liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” cz. D,
- liczba osób stosujących przemoc domową, które skorzystały ze wsparcia psychologicznego, socjalnego lub prawnego,
- liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową,
- liczba osób skierowanych do programów psychologiczno- terapeutycznych,
- liczba osób skierowanych do programów korekcyjno- edukacyjnych,
- liczba skierowanych osób stosujących przemoc domową nadużywających alkoholu do GKRPA,
- liczba wydanych nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba zatrzymanych osób co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową,

Realizatorzy/partnerzy:

- Posterunek Policji w Ciechanowcu,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu,

- Zespół Interdyscyplinarny,
- Grupy Diagnostyczno-Pomocowe,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Zadanie 4

Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel realizacji zadania:

Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunek działań:

- Podnoszenie i wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

ZADANIA:

1. Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zapewnienie osobom pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową wsparcia w formie m.in. superwizji,
3. Zapewnienie osobom pracującym bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki monitoringowe:

- Liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych wśród członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- liczba szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- liczba odbytych spotkań superwizyjnych,
- liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych,

Realizatorzy/partnerzy:

- Posterunek Policji w Ciechanowcu,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Grupy Diagnostyczno-Pomocowe,
- Placówki Oświatowe z terenu Gminy Ciechanowiec,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciechanowcu.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokim Mazowieckiem

REALIZATORZY PROGRAMU

Cele określone w niniejszym programie realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu we współpracy z:

- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Grupami Diagnostyczno- Pomocowymi,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciechanowcu,
- Ciechanowieckim Ośrodkiem Kultury i Sportu w Ciechanowcu,

- Placówkami Oświatowymi z Gminy Ciechanowiec,
- Posterunkiem Policji w Ciechanowcu,
- Organizacjami pozarządowymi,
- Punkt Porad Psychologicznych i Psychoterapetycznych przy Urzędzie Miejskim w Ciechanowcu,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem.

V. OCZEKIWANE EFEKTY PROGRAMU:

Zakłada się, że realizacja zadań wyznaczonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Ciechanowiec na lata 2025-2030 przyczyni się do zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy poprzez:

- podniesienie świadomości i poziomu wiedzy mieszkańców gminy na temat problemu przemocy domowej oraz jego mechanizmów i skutków,
- zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- podniesienie jakości usług i lepszą dostępność pomocy świadczonej osobom i rodzinom zagrożonym przemocą lub jej doznającym, w tym pomocy w placówkach oferujących całodobową pomoc,
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową, w tym zwiększenie ich udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, psychologiczno-terapeutycznych,
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób i rodzin zagrożonych przemocą i doznających przemocy oraz osób ją stosujących.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Ciechanowiec na lata 2025-2030 będą mieszkańcy gminy, w tym:

- dzieci i młodzież,
- osoby i rodziny zagrożone przemocą domową,
- osoby doznające przemocy domowej,
- świadkowie przemocy domowej
- osoby stosujące przemoc domową,
- służby, w tym instytucje i organizacje pozarządowe, zajmujące się problematyką przemocy domowej.

VII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ciechanowiec na lata 2025-2030 będzie finansowana ze środków własnych gminy, środków finansowych z budżetu państwa oraz środków instytucji współpracujących.

VIII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring i ewaluację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Ciechanowiec na lata 2025-2030 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji. Monitoring programu, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będzie prowadzony corocznie. Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawiają się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku. Z drugiej natomiast umożliwią po zakończeniu realizacji programu przeprowadzenie jego ewaluacji, czyli ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia zadań – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na

co miały wpływ. Do oceny wdrożenia sformułowanych w programie zadań zostaną wykorzystane wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitoringowe.

W terminie do 31 marca każdego roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie z jego realizacji. Sprawozdanie zostanie sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji programu.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024r. poz. 1673) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Aktualnie na terenie gminy obowiązuje Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2026, przyjęty uchwałą NR 205/XXVII/21 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 25 lutego 2021r. W związku z obszerną nowelizacją ww. ustawy wprowadzoną ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535), konieczne jest przyjęcie przez Radę Miejską Gminy Ciechanowiec Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025 – 2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały. Program wyznacza kierunki działań podejmowanych przez Gminę Ciechanowiec na rzecz:

- osób doznających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- mieszkańców Gminy Ciechanowiec,
- przedstawicieli instytucji zobowiązanych do działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Program zakłada łączenie ze sobą aktywności w obszarach inicjowania, rozwijania różnorodnych form pomocy dla osób doznających przemocy domowej, doskonalenia współpracy interdyscyplinarnej z tworzeniem warunków sprzyjających wzrostowi świadomości i wrażliwości społecznej, co stanowi podstawę budowania spójnego oraz funkcjonalnego systemu oparcia społecznego dla osób doznających przemocy domowej. Zadania w ramach Programu realizowane będą zarówno przez organy administracji samorządowej, jak również podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W związku z powyższym podjęcie stosownej uchwały jest uzasadnione.